

İN FERTİL HASTADA KAN SER RİSKİ

Prof. Dr. ÇETİN ÇELİK
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ TIP
FAKÜLTESİ KADIN HAST VE
DOĞUM AD / JİNEKOLOJİK
ONKOLOJİ BİLİM DALI
KONYA

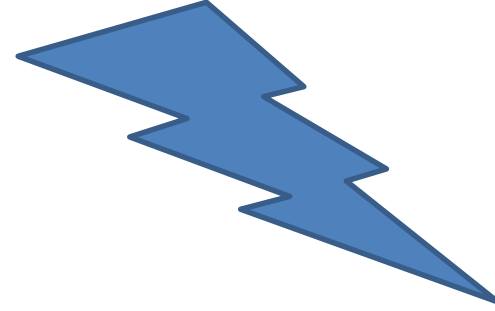
Selçuk Ünv. Tıp Fakültesi

Çatalhöyük Çumra Konya

İNFERTİL HASTALARDA KANSER RİSKİ

İNFERLİTE

KANSER

İNFERTİL HASTALARDA KANSER RİSKİ

İNFERTİLİTENİN KENDİSİ

İNFERTİLİTEYE NEDEN OLAN FAKTÖR

Pcos

ENDOMETRİYOZİS

ENFEKSİYONLAR

AÇIKLANAMAYAN İNFERTİLİTE

İNFERTİLİTENİN NETİCESİ

GEBELİĞİN GERÇEKLEŞMEMESİ

İNFERTİLİTE
TEDAVİSİ

İNFERTİL HASTALARDA KANSER RİSKİ

- **İnfertilite Ca için risk faktörüdür**
  - **1.5-2.5 kat risk artışı**
  - **Nulliparlarda risk ↑**
  - **Primer infertillerde risk daha yüksek**
  - **Unexplain infertillerde over ca riski yüksek**
  - **Endometriyoziste risk daha belirgin**
  - **PCOS**

Nikos F. Best Practice & Research Clinical Obstet. and Gynaecol 2010
Tony G. Zreik, Current Opinion in Obstetrics and Gynecology 2008

İNFERTİL HASTALARDA KANSER RİSKİ

- **Doğum kanser riskini azaltır**
  - **1 doğum %40**
  - **Her bir doğum %14 azaltır**
- **Gebelik**
  - **Anovulasyon**
  - **Progesteron artışı**
  - **Retrograd eksojen maddeleri transportunun engellenmesi**
    - **Mens kanı**
    - **Mikroorganizma**

İNFERTİLİTE KANSER PATOGENEZ

- **HORMONLAR**
- **Estrojenler**
  - **Endometrial hiperplazi ve kanser gelişimi**
    - Progesteronla **dengelenmemiş** estrojen
    - Endometriumda **mutasyon ve mitoz artışı**
      - DNA replikasyon **hatalarında artış**
  - **Steroidler meme epitelinde proliferasyonu uyarır**
  - **Over epitelinde proliferasyon**

İNFERTİLİTE KANSER PATOGENEZ

- **Progesteron**
  - Meme epitelinde proliferatif etki
- **Hiperandrojenemi**
  - Meme ve over epitelinde proliferasyon
  - Endometrial hücrelerde uyarıcı etki

İNFERTİLİTE KANSER PATOGENEZ

- **Artmış LH sekresyonu**
  - Over epitelinde proliferasyon
  - **End Ca gelişimine neden olabilir**
    - LH/hCG reseptörleri endometriumda (+)
    - **Büyüme gelişmeyi uyarır**
    - End Ca LH reseptörlerinde ↑

İNFERTİLİTE KANSER PATOGENEZ

- **Hiperinsilünemi**
  - Endometrial gland ve stromada **aromataz aktivitesini uyarır**
    - Endojen estrogen ↑
- **IGF 1 artışı**
  - **İnsülin ve IGF End - meme ca gelişiminde rol oynar**
    - Proliferatif
    - Diffransiyasyonu **uyarır**
    - SHBG hepatik sentezini inhibe eder

İNFERTİLİTE KANSER PATOGENEZ

- **Genomik instabilite ve mutasyonlar**
- **COX-2 aşırı sentezlenmesi**
- **İnflamatuvar süreç**

İNFERTİLİTE KANSER PATOGENEZ

- **Obezite tek başına bir risk faktörü**
  - **Androjenlerin estrogenlere aromatisasyonu**
  - **Hiperinsulinemi ve insülin rezistansı**
    - **Obezlerde daha belirgin**
  - **Serumda proinflamatuar sitokinler ↑**
    - **IL-18, TNF-alfa**

İNFERTİLİTE KANSER PATOGENEZ

- **Kesintisiz ovulasyon**
  - Over epitelinde **tekrarlıyan travma**
  - Over yüzey epitelinden **gelişen epitelial inklüzyon kistleri**
  - **Foliküler mayii ve estrogen uyarısı**

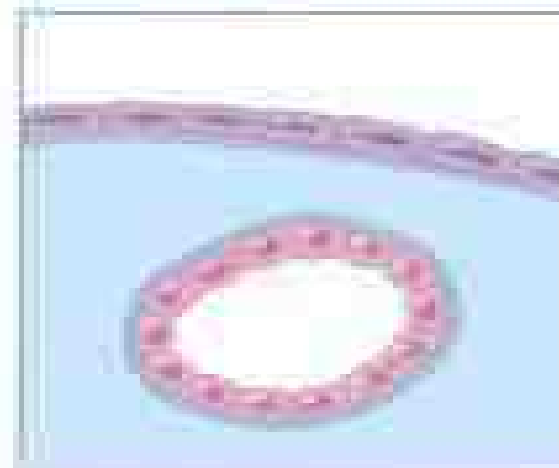
Fatalla MF, Lancet, 1971

Zajicek J, J Reprod Med, 1978

Tubal epithelium implants on ovulation site

Invagination of tubal epithelium

Cortical inclusion cyst lined by tubal epithelium

Fig. 7 Development of a cortical inclusion cyst from tubal epithelium. (Reprinted with permission from: Kurman RJ, Shih IM. The origin and pathogenesis of epithelial ovarian cancer: a proposed unifying theory. *Am J Surg Pathol* 2010;34:433-43 [70].)

İNFERTİLİTE KANSER PATOGENEZ

- **Ovulasyon indüksiyonu sonrası ortaya çıkan faktörler**
- **Değişen hormonal çevre**
  - Progesteron
  - Estrojenler

İNFERTİLİTE KANSER PATOGENEZ

- **Overin işlemler anında travmatize edilmesi**
  - **Var olan tümörü büyütebilir**
  - **Yeni tümör oluşumunu tetikleyebilir**

Karatay Medresesi

İNFERİLİTE TEDAVİSİ VE KANSER

- 1980' li yıllarda infertilite tedavisi ve kanser arasında ilişkiyi vurgulayan vaka sunumları ortaya çıktı
  - Over kanseri
Whittemore 1992; Rossing 1994; Shushan 1996
  - Meme kanseri
Burkman 2003; Orge'as 2009
  - Endometrium kanseri
Ron 1987; Modan 1998; Althuis 2005; Calderon-Margalit 2008
  - Troid Ca
La Vecchia 1999
- Malign melanom
Rossing 1995; Calderon-Margalit et al, 2008
  - **Fakat bu bulgular başka çalışmalarla desteklenmedi**

İNFERTİLİTE VE ENDOMETRİUM KANSERİ

- **En sık saptanan jinekolojik kanser**
- **En sık 60' lı yaşlar**
  - **%5-30 50 yaş altı**
- **%58 obez**
- **%55 nullipar**
- **%39 düzensiz menstrüel siklus**
- **%23 diyabet ve hipertansiyon**

ENDOMETRİUM KANSERİ RİSK FAKTÖRLERİ

- Tip I endometrium Ca
- **Genetik deęişiklikler**
  - Mikrosatellit insitabilite
  - **PTEN mutasyonları**
  - Kras mutasyonu
  - B-katenin mutasyonu
- Erken **menarş** geç menapoz
- Nulliparite
- PCOS
- **İnfertilite**
- Kronik anovulasyon,
- **Estrojen tek başına** verilmesi
- Tamoksifen
- Obezite
- Diyabet
- Hipertansiyon

İNFERTİLİTE VE ENDOMETRİUM KANSERİ

- **1940 yıllarda PCOS ve endometrium Ca arasındaki ilişki vurgulandı**

Speert H. Surg Gynaecol Obstet 1949

- **PCOS Endometrial hiperplazi ve Ca riskini ↑**
- **Progesteronla dengelenmemiş kronik estrojen etkisi**

Dockerty MB, Am J Obstet Gynecol 1957

İNFERTİLİTE VE ENDOMETRİUM KANSERİ

- **PCOS ve Endometrium Ca arasındaki ilişki premenopozal hastalarda söz konusu**

O.C.Pillay Human Reproduction.2006

- **PCOS sonrası End Ca daha genç yaşta**
  - **40yaş önce**
- **İyi differansiye yüzeysel ca**

ANTONIO H. DE FRANC, Gynecological Endocrinology, 2010

ANGIOLO GADDUCCI, Gynecological Endocrinology, 2005

İNFERİLİTE VE ENDOMETRİUM KANSERİ

- **Avustralya, populasýona dayalı vaka kontrol çalışması**
- **PCOS endometrium Ca için risk faktörü**
- **Premenopozal dönem End ca belirgin risk artışı**
- **Kilodan bağımsız risk artışı**

Emily J. Fearnley Cancer Causes Control (2010)

İNFERTİLİTE VE ENDOMETRİUM KANSERİ

- **Endometrium Ca ile PCOS arasındaki ilişki**
  - Epidemiyolojik olarak çok iyi ortaya konmasına rağmen
  - Meta analizlerle bu tam desteklenmedi
  - **Yeni geniş çalışmalara ihtiyaç var**

İNFERİLİTE TEDAVİSİ VE ENDOMETRİUM KANSERİ

- **Ovulasyon indüksiyonu
endometrium kanseri riskini
arttırmaz**

Benshushan A, E J Obst Gynecol Reprod Biology, 2001

OVER KANSERİ

- Over kanserleri nadir patolojilerdir
- **Yaşam boyu risk %1.5**
- Gebelik olumsuz etkileri önler
- **OKS ve parite riski azaltır**
- **İnfertilite ve nulliparite risk artar**

İNFERİLİTE VE OVER KANSERİ

- PCOSlu hastalarda
  - 2.5 Kat risk artışı

Resta L. Obstet Gynecol.1993

Nikos F. Best Practi& Research Clin Obstet and Gynaecol 2010

Tony G. Zreik, Current Opinion in Obstet and Gynecol 2008

- PCOS ile Over Ca arasında ilişki
saptanmamıştır

Atiomo WU. Fertil Steril. 2003

Coulam CB, Obstet Gynecol 1983

İNFERTİLİTE VE OVER KANSERİ

- **Endometriozis Over Ca riskini ↑**
  - **Clear cell**
  - **Endometrioid tipler**

Munksgaard JB, Gynecol Oncol, 2011

İNFERTİLİTE TEDAVİSİ VE OVER KANSERİ

- **Fertilite ilaçları uygulananlarda**
  - **Over kanseri riskinde 2.8 kat artış**
  - **Parite koruyucu etkiye sahip**
  - **Gebe kalamayan infertillerde 27 kat risk artışı**

Whittemore AS, Am J Epidemiol, 1992

İNFERTİLİTE TEDAVİSİ VE OVER KANSERİ

- **Over tm riski infertillerde 2.5 kat ↑**
- **Tedavi gören infertillerde invaziv epitelial Over Ca riskinde artış yok**
- **12 siklusun üzerinde CC kullananlarda Over Ca riski artar**

Rossing MA, N Engl J Med 1994

- **İnfertillerde over Ca riski belirgin artar**
- **Endometririosisde risk artışı daha belirgin**
- **Ovulasyon indüksiyonu ile over kanseri arasında ilişki saptanmadı**
- **Fakat, tedavi uygulanıp 15 yıl ve üzeri takip edilenlerde over kanseri riski artar**

Brinton LA, Obstet Gynecol 2004

İNFERTİLİTE TEDAVİSİ VE OVER KANSERİ

- **İnfertilite tedavisi over Ca arttırmaz**

Mosgaard BJ, Fertil Steril 1997

Modan B, Am J Epidemiol 1998

Doyle P, Hum Reprod 2002;

Kashyap S, Obstet Gynecol, 2004

Parazzini F, Hum Reprod 2001

İNFERTİLİTE TEDAVİSİ VE OVER KANSERİ

- **IVF tedavi alanlarda Over Ca için bir risk artışı yok**
- **Doz ile Over Ca arasında bir ilişki yok**
- **Açıklanamayan infertilite ile invaziv Over Ca arasında bir ilişki vardır**

Venn A, Lancet, 1995

İNFERİLİTE TEDAVİSİ VE OVER KANSERİ

- **Fertilite ilaçları kullananlarda DMP
Over tm riski ↑**

Harris R, Am J Epidemiol, 1992

Shushan A, Fertil Steril 1996

Parazzini F, Gynecol Oncol 1998

- **Ovulasyon indüksiyonu sonrası BOT
riskinde artış yok**

Brinton L. Reprod Biomed Online 2007

Ness RB, Am J Epidemiol 2002

MEME KANSERİ

- **Kadınlarda en sık görülen kanserdir**
- **Estrojen ve progesteron önemli risk faktörü**
- **Yaşam boyu kümülatif etki önemli**
- **Risk faktörleri**
  - **Erken menarş geç menapoz**
  - **Nulliparite**
  - **Obezite**
  - **Genetik yatkınlık**

İNFERİLİTE VE MEME KANSERİ

- **PCOS ve meme kanseri arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar çelişkilidir**
- **Postmenopozal yaşa ulaşmış PCOS'lu hastalarda meme Ca riski artar**

Coulam CB, Obstet Gynecol 1983

İNFERTEİLİTE VE MEME KANSERİ

- **PCOS olan olgularda meme ca mortalite oranı artmaktadır**

Pierpoint T, J Clin Epidemiol 1998

- **Meme ca ile PCOS arasında güçlü ilişki mevcut**

Atiomo WU. Fertil Steril. 2003

İNFERTİLİTE VE MEME KANSERİ

- **Meme Ca riskinde artış saptanmadı**

Wild S, Hum Fertil 2000

Gammon MD, Am J Epidemiol 1991

İNFERİLİTE TEDAVİSİ VE MEME KANSERİ

- **Meme kanseri riski artmakta**
- **20 yıllık takip sonrası klomifen ile meme ca riski artar**
  - **Kısa süreli ve düşük doz klomifen ile de meme ca riski artmakta**
- **Kümülatif doz ve siklus sayısı belli değil**

Modan 1998; Venn, 1999; Klip 2002; Doyle 2002; Brinton 2004

I dos Santos Silva, British Journal of Cancer 2009

İNFERİLİTE TEDAVİSİ VE MEME KANSERİ

- **Meme Kanseri insidansında minimal azalma**

– **Klomifen 10 ay ve üzerinde kullanıldığında**

Rossing, 1996

- **IVF uygulanan hastalarda meme ve Over kanseri insidansında bir artış saptanmadı**

Burger CV, E J Obst Gynecol Reprod Biol, 2003

İNFERTİLİTE TEDAVİSİ VE KANSER

- **Oİ ile kanser riski arasında güçlü ilişki yok**
- **Uterus ve KC-safra yolları kanser riskinde artış var**
- **Overyan stimülasyonun ilişkisi saptanmadı**
  - **Kolorektal kanser**
  - **Malign melanom**
  - **Troid kanseri**

I dos Santos Silva British Journal of Cancer 2009

İNFERİLİTE TEDAVİSİ VE KANŞER

- **Oİ ve kanser riskinde artış konusu tartışmalıdır**
- **Oİ genel kanser riski 1.36 kat ↑**
- **Uterus kanseri riski 3.3 kat ↑**
  - **Özellikle klomifen sitrat 4.56 kat**
- **Meme kanseri riskinde 1.4 kat artış**
- **Malign melanom ve non –Hodgin lenfomada artış**
- **Gebe kalma süresi 1 yıldan fazla sürerse risk artmakta**

R. Calderon-Margalit Am J Epidemiol 2009

SONUÇ

- **İnfertiliteye neden olan faktörler kanser riskini artırabilir**
- **İnfertilitenin devamı kanser riskinde artışa neden olabilir**
- **İnfertilite tedavisi ile kanser arasındaki ilişkiyi vurgulayan çok az çalışma mevcuttur**
- **Fertilite tedavisi ve kanser arasındaki ilişki halen cevaplanmamış bir sorudur**

SONUÇ

- **Kanser riski yüksek infertil hastalar saptamalı**
  - **Genetik yatkınlık**
  - **Endometriozis**
  - **PCOS**
- **Tedavi başlamadan var olabilecek Ca araştırılmalı**
  - **İnfertilite** altta yatan malignitenin bir semptomu olabilir
- **Riskler konusunda hastalar bilgilendirilmeli**
- **Uzun süreli tedaviden kaçınılmalı**
- **İnfertil hastalar düzenli takip edilmeli**

DİKKATİNİZ İÇİN TEŞEKKÜRLER

